

שיל"ת

קונטרס

דפידשנו

על סדר הדף היומי

קובץ ביאורים והערות על סדר הדף היומי שנתלכנו
בלימוד בצוותא על ידי

הר"ר זלמן חיים הומינר הי"ו
והבה"ח יוסף יצחק גולדשטיין הי"ו

יוצא לאור ע"י
ארגון שיעורי תורה שע"י קהילת קרעטשניף

גיליון רצ שנה ו' פרשת קרח חודש סיון שנת ה' תשפ"ו לפ"ג
חולין לו. - מב:

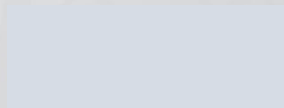
קוראים המעוניינים להצטרף לרשימת תפוצה במייל

ניתן לפנות לכתובת המייל

sh0533132203@gmail.com

להנצחות וכן לכל ענייני הגליון ניתן לפנות

להר"ר זלמן חיים הומינר בפל' 053-3132203

**נ.ב. הביאורים וההערות נכתבו תוך כדי לימוד ואפשר ונפלו טעויות
ולכן נבקש מכל מי שיש לו הערות או הארות אם יוכל לשלוח בכתב
לכתובת מייל הנ"ל.**

פרנס השבוע

מה בגליון?

• מה דאמר רב פפא הכל מודים היכא דאיתיה לדם מתחלה ועד סוף כולי עלמא לא פליגי למכשיר כי פליגי בנתקנה הדם בין סימן לסימן רבי סבר ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף והאי דם שחיטה הוא ר' חייא סבר אינה לשחיטה אלא בסוף והאי דם מכה הוא, וקשה למה דווקא בנתקנה פליגי, הרי הוא הדין אם באמצע השחיטה לקחו הדלעת מן אותו מקום, ולא המשיך דם השחיטה להתזז עליה, דממילא רק דם של תחילת השחיטה עליה, דגם בכך כבר יש לחלק בין ישנה לשחיטה מתחלה ועד סוף לאם אינה אלא לבסוף, דאם רק לבסוף הויא שחיטה אזי דם של תחילת השחיטה אינו מכשיר על אף שלא נתקנה מן הדלעת, ואם ישנה לשחיטה מתחלה אזי הוא מכשיר, דממילא למה איירי דווקא בנתקנה, ומכך דאיירי דווקא בנתקנה משמע דאם לא נתקנה יהא מכשיר לכו"ע אחר שנגמרה השחיטה, וזה קשה, דהרי סוף סוף אין כאן דם שחיטה של זמן השחיטה למ"ד אינה אלא לבסוף, ודם שאינה של שחיטה אינו מכשיר? (הערה ע')

• הא דהקשו בגמ' מכדי רב הונא כמאן אמרה לשמעתיא כעולא ועולא מעשה כל דהו קאמר אלא באומר בגמר זביחה הוא עובדה וכו' אמר רב פפא אי לאו דאמר רב הונא סימן אחד לא הויא חטאת תיובתיה מאי מעשה מעשה רבה, ולריך ביאור

דבתחילה מדברי הגמ' משמע לעולם איירי בכל דהו ורק לרב הונא בעינן לכל הפחות סימן אחד, ומעולם למדנו לרב הונא דאפי' בכל דהו נמי אסרה, ואילו מהמשך דברי משמע איפכא דמדברי עולא לזד הו"א דאיירי במעשה רבה, ודווקא משום דרב הונא נקט סימן אחד לכך הויא תיובתיה מהא דחטאת, ותרתי דסתרי נינהו? (הערה ע"ה)

- בגמ' אללא לתנא דבי ר' ישמעאל דאמר י"ח טרפות ותו ליכא והא איכא בהמה שנחתכה רגליה מן הארכובה ולמעלה טרפה סבר לה כר' שמעון בן אלעזר דאמר יכולה היא ליכוות ולחיות למאן קאמר לתנא דבי ר' ישמעאל תנא דבי ר' ישמעאל טרפה חיה סבירא ליה אללא סבר לה כרשב"א דאמר כשרה היא, והיינו דבאמת תנא דבי ר' ישמעאל סבר כר' שמעון בן אלעזר דכשרה בכהאי גוונא שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה, דממילא לכך אינה נמנית בין הי"ח טרפות, רק להיות ולתנא דבי ר' ישמעאל טרפה חיה גם היא טרפה, לכך תירצו ללאו מטעמיה דר' שמעון בן אלעזר סבירא ליה דכשרה, אללא טעם אחר אית ליה, וקשה מה הוא באמת טעמו של תנא דבי ר' ישמעאל דכשרה, דהרי לדעתו מסתבר טפי לומר איפכא שיהא טרפה, דהרי איכא כאן שיטת ת"ק דסבר דאינה יכולה לחיות, משמע דטרפה קשה הוא עד כדי כך שיש למ"ד שאינה יכולה לחיות, דממילא למ"ד טרפה חיה טרפה הוה, כ"ש שטרפה שיש כל לומר בה דאינה יכולה לחיות שיהא נחשבת לטרפה, דהרי אפי' אם יכולה לחיות, לתנא דבי ר' ישמעאל עדיין יש לומר דטרפה הוה? (הערה פ"א)

דף לו ע"א

ע.

בגמ' אמר רב פפא הכל מודים
היכא דאיתיה לדם מתחלה ועד
סוף כולי עלמא לא פליגי
דמכשיר כי פליגי בנתקנה הדם
בין סימון לסימון רבי סבר ישנה
לשחיטה מתחלה ועד סוף והאי
דם שחיטה הוא ר' חייא סבר
אינה לשחיטה אלא בסוף והאי
דם מכה הוא. היינו דכל
המחלוקת הוא אם בנתקנה הדם
קודם גמר השחיטה אם הוא
מכשיר או לא, דזה תלוי אם
באמצע השחיטה כבר היתה
שחיטה או לא, דאם ישנה
לשחיטה מתחלה ועד סוף הרי
היתה כאן שחיטה והדם מכשיר,
ואם אינה לשחיטה אלא לבסוף
לא היתה כאן שחיטה ואין הדם
מכשיר. אבל באמת צריך ביאור
למה דווקא בנתקנה פליגי, הרי
הוא הדין אם באמצע השחיטה
לקחו הדלעת מן אותו מקום, ולא
המשיך דם השחיטה להתזו עליה,
דממילא רק דם של תחילת
השחיטה עליה, דגם בכך כבר יש
לחלק בין ישנה לשחיטה מתחלה

ועד סוף לאם אינה אלא לבסוף,
דאם רק לבסוף הויא שחיטה אזי
דם של תחילת השחיטה אינו
מכשיר על אף שלא נתקנה מן
הדלעת, ואם ישנה לשחיטה
מתחלה אזי הוא מכשיר, דממילא
למה איירי דווקא בנתקנה, ומכך
דאיירי דווקא בנתקנה משמע
דאם לא נתקנה יהא מכשיר
לכו"ע אחר שנגמרה השחיטה,
וזה קשה, דהרי סוף סוף אין כאן
דם שחיטה של זמן השחיטה
למ"ד אינה אלא לבסוף, ודם
שאינה של שחיטה אינו מכשיר,
וצ"ע.

דף לו ע"א

עא.

בגמ' ודלמא היינו נבלה היינו
מסוכנת לא סלקא דעתך דכתיב
וכי ימות מן הבחמה אשר היא
לכם לאכלה הנגע בנבלתה לאחר
מיתה הוא דקרייה רחמנא נבלה
מחיים לא אקרי נבלה ודלמא
לעולם אימא לך היינו נבלה
היינו מסוכנת מחיים בעשה
לאחר מיתה בלאו. היינו דלכך
נכתב שוב נבלה לא תאכל
למימר דבמתה איכא גם לאו ולא

דף לח ע"א

רק עשה כמו במסוכנת, אבל עדיין תהא גם מסוכנת אסורה כמו נבלה. אבל קשה דאיך חזרו להקשות כמו קודם היינו מסוכנת היינו נבלה אחר שכבר דחינו דאינם דומים זה לזה, דלהדיא אמרנו דמחיים לא אקרי נבלה, דממילא מה הקושיא עכשיו שוב. וצריך לומר דזה ברור דגם עכשיו בקושיא ידעינן דמחיים לא אקרי נבלה, וכפי שדחינו בגמ', רק דהקושיא עכשיו אינה כמו קודם למימר דנבלה היא היא מסוכנת, אלא דלגבי איסור חזרו לומר דהיינו מסוכנת היינו נבלה דשניהם אסורים, אבל בשם נבלה ברור דרק לאחר מיתה הוא, דהרי נוגע בנבלתה כתיב רק אחר כי ימות מן הבהמה, והיינו דהאיסור של מסוכנת תהא מן הדיוק של וזאת החיה וכדלעיל דהא לא חיה לא תיכול, ומסוכנת לא חיה אקרי דהרי אינה יכולה לחיות.

עב. בגמ' אמר להו איצטריכא ליה לאבא לאזוזי אנני שאני ואמר כל שאינו דברים שהמיתה עושה מאי נינהו דברים שהמיתה עושה אמר רב ענן לדידי מפרשא לי מיניה דמר שמואל היתה ידה כפופה ופשטתה דבר שהמיתה עושה פשוטה וכפפה דברים שאין המיתה עושה. היינו דסבר שמואל דכל דבר שאין המיתה עושה הרי הוא פרכוס ומוכיח על כוח שיש לבהמה, אבל דברים שהמיתה עושה כגון שהיתה ידה כפופה ופשטתה זהו אינו פרכוס, וכשעושה כן אין זה מוכיח על כוחה ואינה מתכשרת בהכי. אבל קשה למה באמת דברים שהמיתה עושה אינה מכשרת השחיטה, הרי מכך שעשתה דבר זה עכשיו בשחיטה, ממילא מוכח דעכשיו בשחיטה מתה, ולא מעצמה קודם השחיטה, דממילא לא תכשירה בכך, הרי כל החשש במסוכנת היא שמא תמות ממש קודם השחיטה, אבל עכשיו שלא

עשתה דבר זה אלא אחר שכבר התחיל השחיטה מוכח שלא מתה מעצמה אלא בזמן השחיטה, דממילא למה אין זה שחיטה כשרה, ובשלמא לרב נחמן בר יצחק דאמר לקמן דפרכוס שאמרו בתחילת השחיטה איירי, בזה אולי יש לחשוש שמתה ממש רגע כמימרא קודם השחיטה, ולכך עשתה דבר זה בתחילת השחיטה, וממילא אולי מתה מעצמה, אבל לרב חסדא ורבא דפרכוס שאמרו סבירא להו דבאמתע או בסוף השחיטה איירי, א"כ למה דווקא בפרכוס הוי הוכחה שלא מתה מעצמה, הרי גם בעשתה דבר שהמיתה עושה הרי זה הוכחה לכך, דכבר איירי באמצע השחיטה, משמע דלא מתה קודם לו. וצריך לומר דבאמת החשש במסוכנת אינה רק שתמות קודם השחיטה מעצמה, אלא שמא מתה בשעת השחיטה מעצמה, ועל אף דכבר נשחטת עכשיו, מ"מ מכך דאינה מפרכסת משמע דלאו מכוח השחיטה מתה עכשיו אלא מעצמה, וצ"ע בזה לדינא.

עג. בגמ' רב נחמן בר יצחק אמר פירכוס שאמרו בתחלת שחיטה אמר רב נחמן בר יצחק מנא אמינא לה דתנן אמר ר"ש השחוט כלילה ולמחר מצא כתלים מלאים דם כשרה שזינקה וכו' א"א דבשלמא בתחלת שחיטה שפיר אלא א"א בסוף שחיטה ליחוש דלמא בתחלת שחיטה זינקה ודלמא שאני זינוק דעדיף. היינו דרב נחמן הוכיח דמכך דכתלים מלאים דם הוכחה היא דזינקה וכשרה, מוכרחים לומר דגם בתחלת שחיטה הוי פירכוס, דאל"כ למה לא נחשוש שזינקה בתחלת שחיטה וממילא לא תהא הוכחה דהיה כאן פירכוס, ודחו בגמ' דאין זה הוכחה לכל פירכוס דבתחלת שחיטה היא, דאפשר לומר דדווקא זינוק דפירכוס חזק ועדיף הוא, לכך הוי פירכוס אפי' בתחלת שחיטה, אבל שאר אופני הפירכוס אולי דווקא באמצע או בסוף שחיטה בעינן. אבל קשה דאיך שייך לחלק בין זמני הפירכוס בין עדיף ללא עדיף, הרי אם בתחלת שחיטה הויא פירכוס

דזינק הוכחה למימר שלא מתה מאליה, ולא חיישינן שמתה מעצמה בתחלת שחיטה, למה שאר פירכוסים כן ניהוש לה, ואם בשאר פירכוס חיישינן בתחלת שחיטה שכן מתה מאליה, למה גבי זינק לא חיישינן לה, ומאי שנא, וכי משום דהויא פירכוס חזק הוא מעיד על זמן המיתה ואופן המיתה. וצריך לומר דבזינקה כיון דהויא בכוח ובעינן חיות ממש לכך, ממילא אין חילוק מתי היה הדבר בכל גוונא הוכחה היא שהיתה בה בבהמה חיות קודם מיתתה, דממילא אין חשש שמתה מאליה, ומשא"כ שאר פירכוס הגם דהוכחה הויא שהיתה חיה קודם אותו פירכוס, מ"מ עדיין איכא לחוש דלמא מתה מאליה ולא מכוח השחיטה, דאין אלו הוכחה לחיות חזקה שהיתה בבהמה, דממילא איכא חילוק בין מה הוא המוכיח בפירכוס בין זינקה לשאר פירכוס, דבזינקה הוכחה לחיות דאין בה חשש שתמות מאליה, ואילו שאר פירכוס אין זה הוכחה שלא תהא בה חש למות מעצמה,

אלא רק הוכחה דעד השתא חיתה, ולכך יש לחלק בין זמני הפירכוס בין שני אלו.

דף לט ע"ב

עד. בגמ' שחטה ואחר כך חישוב עליה זה היה מעשה בקיסרי ולא אמרו בה לא איסור ולא היתר אמר רב הסדא לא אמרו בה איסור משום כבודן דרבנן לא להיתר משום כבודו דר' אליעזר. חיינו דהרי רבנן דהוא ת"ק דמשנתינו אמר שסתם מעשי עכו"ם אינו לעבודה זרה, ולכך לא אמרינן דהשחיטה שקדמה למחשבתו גם במחשבת עבודה זרה היתה, ולכך אין לאסור בה, ואילו להיתר גם לא הורו בה משום כבודו דר' אליעזר דכן סבר דסתם מחשבת עכו"ם לעבודה זרה, ולדעתו יש לאסור בכהאי גוונא דודאי גם השחיט שקדמה למחשבתו במחשבת עבודה זרה היתה. אבל באמת קשה היכן מצינו דין כזה שלא יורו לא להיתר ולא לאיסור משום כבוד החכמים, דבשלמא אם מסתפקים

לכך אמרו לעיל דעולא לא איירי במעשה רבה, דממילא מכך למדנו דאיירי עולא בכל דהו. אבל עדיין קשה דמה ההכרח דאם לא איירי במעשה רבה אזי איירי בכל דהו, אולי בעינן לעולא דווקא מעשה חשוב, וסימן אחד הוי מעשה שלם כגון בעוף דבסימן אחד כשר שחיטתו, ולכך הוא נחשב למעשה חשוב, אבל כל דהו דאינו מעשה חשוב מנא לן, וצ"ע.

עו. בגמ' ואמר רב פפא אי לאו דאמר רב הונא בהמת חברו לא הויא חטאת תיובתיה מאי טעמא ידיה אסר דחבריה לא מצי אסר. היינו דבא רב פפא למימר דבלאו דברי רב הונא דבהמת חברו איירי, לא היה קשה מהא דחטאת. ולכאורה תימא הוא, דהרי גם עולא נקט בדבריו בהמת חברו, וממילא מה היה החו"א, על מי היה לו להקשות אי לאו דברי רב הונא. ובשלמא במה שאמר קודם גבי סימן אחד אי לאו דברי רב הונא ניחא, דשם חו"א להקשות על עולא דלא אמר סימן אחד, אבל

אם הדין כמאן דאמר זה או כפי החולק עליו ניחא, אבל כאן דמשום כבוד איירי למה ינהגו כן, וכי התורה ניתנה לכבוד, הרי תורה היא וללמוד אני צריך לידע ההלכה כמי, וצ"ע.

דף מ ע"ב

עה. בגמ' מכרי רב הונא כמאן אמרה לשמעתיא כעולא ועולא מעשה כל דהו קאמר אלא באומר בגמר זביחה הוא עובדה וכו' אמר רב פפא אי לאו דאמר רב הונא סימן אחד לא הויא חטאת תיובתיה מאי מעשה מעשה רבה. צריך ביאור דבתחילה מדברי הגמ' משמע דלעולא איירי בכל דהו ורק לרב הונא בעינן לכל הפחות סימן אחד, ומעולא למדנו לרב הונא דאפי' בכל דהו נמי אסרה, ואילו מחמשך דברי משמע איפכא דמדברי עולא לבד חו"א דאיירי במעשה רבה, ודווקא משום דרב הונא נקט סימן אחד לכך הויא תיובתיה מהא דחטאת, ותרתי דסתרי נינהו. ואולי יש לומר דמשום דאמר רב הונא סימן אחד

כאן מה רצה לומר בזה רב פפא, הרי לכולי עלמא בבהמת חברו איירי ולא קשה מידי גם לא לעולא, דהרי גם הוא נקט כן בדבריו. ואולי יש לומר דלכך הקשו מיד על זה בגמ' פשיטא, והיינו דבאמת אפי' הו"א אין כאן לשום מ"ד, וזה תירצו דקמ"ל דמה שכפרה ידידה הוא אין זה מחשיב הבהמה כשלו. אבל צריך עוד ביאור בזה מה הוא הלשון שנקט רב פפא אי לאו דברי רב הונא דמשמע דווקא דבריו ולא דעולא, ומאי שנא, וצ"ע.

עז. בגמ' פשיטא מהו דתימא כיון דקני ליה לכפרה כדדידה דמיא קמ"ל וכו' מיתבי השוחט חטאת בשבת וכו' ואי אין אדם אוסר דבר שאינו שלו מאי אריא חטאת העוף אפי' חטאת בהמה נמי כיון דקניא ליה לכפרה כדדידה דמיא. היינו דהקשו בגמ' על רב נחמן וסיעתו דאמרו דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו מהא דאמרו במשנה דהשוחט בשבת חייב שלש חטאות, וביארו לעיל דלכך חייב שלש דבחטאת העוף וקנה פגום איירי דממילא כולחו

בהדי הדדי קאתיין, ולרב נחמן קשה דלמה איירי דווקא בחטאת העוף, הרי הוא הדין בבהמה, דהרי אינו אוסר דבר שאינו שלו, דממילא גם בסוף שחיטה חל איסור קדשים בחוץ דלא אסרה במה ששחטה לעבודה זרה. ותירצו בגמ' דשם שאני דכיון דקניא ליה לכפרה כדדידה דמיא, וממילא שלו היא ולכך אוסרה מיד בתחלת השחיטה, ולכך בעינן למימר דבחטאת העוף וקנה פגום איירי גם לרב נחמן. ובאמת קשה מה ההכרח שיאמר רב נחמן כרב פפא דבחטאת העוף ובקנה פגום איירי, הרי רב נחמן יכול לומר דאיירי כן בבהמה ובסוף שחיטה, וצ"ע. ומ"מ לעניינינו קשה דהרי לעיל אמרנו דלרב הונא ולעולא במה שקונה הבהמה לכפרה אינה נעשית דומיא ידידה. ואם תאמר דבאמת רב נחמן חולק על הא דביאר רב פפא לרב הונא ועולא לגבי קניא לכפרה אם דומיא ידידה הוא, א"כ למה לא נאמר כבר שחולק על רב פפא גבי המשנה דשוחט בשבת דבבהמה

איירי ולא בעוף, דלמה עדיף שיחלוק על רב פפא בדינא ולא עדיף שיחלוק עליו במה איירי שם המשנה. ואולי יש לומר דהיות וממילא חולקים רב נחמן ורב הונא ועולא גבי אוסר אדם דבר שאינו שלו, ממילא לכך עדיף לחלוק בדינא, דאולי הדין דקניא לכפרה דומיא ידידה הוא תלוי באם אוסר אדם דבר שאינו שלו, דממילא כבר חולקים בה ממילא, דאם אוסר אדם דבר שאינו שלו, זהו משום שאיסור יש לו כוח להוציא מרשות, ואין מתחשבים כלל בבעלים, דממילא כך גם לגבי כפרה הבהמה נקנית לצורך הכפרה לקדשים ואין התחשבות בבעלים כלל, ולכך לאו כדידה דמיא, אבל לרב נחמן דאין אדם אוסר דבר שאינו שלו, היינו דלאיסור אין כוח להוציא מרשות, ויש כוח ביד הבעלים לשמור הדבר ברשותו שלא יחול עליו האיסור, דממילא כך לגבי בהמה לכפרה יש כוח ביד הבעלים לקנות כפרתו, ולכך אין זה קדשים ואוסרה במה ששוחטה לעבודה זרה, ולכך בעינן למימר

דאיירי בחטאת העוף ובקנה פגום, דכולהו בהדי הדדי קאתיין.

דף מא ע"א

עח. בגמ' ורב נחמן ורב עמרם ורב יצחק אמרי אפי' למאן דאמר אדם אוסר דבר שאינו שלו הני מיילי כותי אבל ישראל לצעוריה קא מיכוין. היינו דמה שאמרו במשנה דלת"ק אוסר אדם דבר שאינו שלו ואוסרו כדין עבודה זרה, אמרו הני אמוראים דזהו דווקא בכותי, אבל ישראל שעשה כן אינו אוסרה כדין עבודה זרה, דאנו אומרים דלא היתה כוונתו לעבוד בה עבודה זרה אלא רק לצער חברו במה שאוסר עליו בהמתו. וצריך ביאור דאם כן מה יהא דינו של אותו ישראל לגבי האיסור של העובד עבודה זרה, דמי נפטור אותו גם מכך, ומשום דלא היתה כוונתו לעבוד עבודה זרה ורק לצער חברו עשה כן, דהיכן מצינו דרך ישראל מומר יהא חייב על איסור עבודה זרה בממון חברו. ואין לומר דגבי איסור עבודה זרה יהא חייב ודווקא גבי הממון לא נאסר על

דף מא ע"ב

חברו דיש לתלות דלצער עשה כן. דאיך שייך לחלק לחייבו על איסור עבודה זרה אם לגבי הממון עצמו אין אוסרין אותו ומשום דתולים דלצער בא. ובאמת גם קשה איך שייך שיצער חברו לאסור עליו ממנו, אם למעשה אנו אומרים דרק לצער עשה כן, דהרי א"כ לא נתקיימה במעשיו כלום, לא איסור עבודה זרה ולא איסור על חברו, ואם באמת כוונתו לצער חברו איך יצער אס לא יעשה כן לשם עבודה זרה ממש. וצריך לומר דבאמת לא עשה עבודה זרה ממש, וגם למעשה אינו אוסר הממון על חברו, אבל מ"מ מצער חברו במה שחושב חברו דהיה כאן מעשה עבודה זרה ושכן נאסר ממנו, אבל הפסד ממון ממש לא היה כאן דאמרינן דלא עשה לשם עבודה זרה ממש. רק דעדיין קשה כנ"ל למה נפטרנו מאיסור עבודה זרה אם להדיא אמר דמחשב לעבודה זרה, וצ"ע.

עמ. בגמ' במשנה השוחט לשם עולה לשם זבחים לשם אשם תלוי לשם פסח לשם תודה שחיטתו פסולה ור' שמעון מכשיר. היינו דלת"ק פסלו שחיטה זו מדרבנן מחשש שיחשבו הרואים שהקדיש הבהמה ובאמת קדשים נינהו, ויבואו לחשוב דקשים הותרו להשחט בחוץ, אבל באמת מצד הדין דאורייתא אין כאן איסור כלל, דהרי כל זמן שלא הקדיש הבהמה אין השחיטה לשם קרבן מועיל כלל, דאין מועיל מחשבתו בשחיטה להקדישו, אלא צריך להקדיש להדיא קודם לכן כדי לעשותו קדשים, דממילא חולין הוא ששחט בחוץ ואינו נאסר מדאורייתא, ור' שמעון מכשיר דלא חשש לרואים, דהרי יודעים דחולין הוא, ואין חשש שיחשבו שעכשיו הקדיש. אבל קשה דלמה לת"ק יש לפסול השחיטה בשביל חשש הרואים, וכי משום חשש יש לפסול שחיטה כשרה, הרי אם לתקן טעות הרואים איירי, למה לא די לקונסו שלא לאכול בשרו

וכדומה, דומיא דמבשל בשבת שהוא אינו אוכלו אבל לאחרים מותר, ובכך כבר יתוודע דאינו קדשים, דהרי הרואה ישמע שנאמר על השוחט לאוכלו, וגם בכך ידע דלמעשה לא היה כאן קדשים בחוץ, ובזה גם עדיף טפי שיתברר לרואה דבאמת אין זה קדשים בחוץ, וצ"ע.

דף מב ע"א

פרק ג

פ. בגמ' אלא טרפה היה מנא ליה נפקא ליה מאידך תנא דבי ר' ישמעאל דתנא דבי ר' ישמעאל בין החיה הנאכלת ובין החיה אשר לא תאכל אלו שמונה עשרה טרפות שנאמר למשה מסיני. היינו דמאן דאמר טרפה היה למד דאיכא איסור טרפה גם באם יכולה לחיות, מהא דכתיב ובין החיה אשר לא תאכל, דגם הטרפה אשר לא תאכל נקריה ונחשבת לחיה, משמע דגם כשיכולה לחיות טרפה הוה באלו י"ח טרפות שנאמרו למשה מסיני. אבל קשה דא"כ מה יתרץ תנא דידן דסבר דטרפה היינו

שלא יכולה לחיות, הרי להדיא כתיב דגם אשר לא תאכל היה היא. ואולי יש לומר דהוא יבאר דחיה דכתיב כאן בא לומר דעל אף שעדיין היה היא ואינו בשר בשדה טרפה, מ"מ גם היא אסורה באיסור טרפה, ומשום דאינה יכולה לחיות יותר מיו"ב חודש. אבל קשה דזה כבר יש במשמע מהא דהביאו לעיל בגמ' מזאת החיה אשר תאכלו, דיש במשמע דיש היה אשר לא תאכלו והיינו שאינה יכולה לחיות, דממילא למה כתיב כאן שוב ובין החיה אשר לא תאכל, אלא משמע דגם היה ממש אסורה לאכול באם טרפה היא, והדרא קשיא לדוכתא. וצריך לומר דמ"ד טרפה לא היה, כיון דהוא למד לעיל גבי וזאת החיה אשר תאכלו למידק שאינה היה לא תיכול, ולא דייק כפי שאמרנו מ'זאת' דאיכא היה שלא תאכלו, ממילא כן יש לו ללמוד מכאן דבין החיה אשר לא תאכל, היינו בחיה שאינה יכולה לחיות ועל אף דאינה בשר בשדה. רק דבאמת קשה למה אינו יכול

לדייק שני הדיוקים יחד, גם מחיה למימר הא שאינה חיה לא תיכול, וגם מזאת למימר הא יש חיה שלא תאכלו, וממילא תהדר קושיא לדוכתא דבין החיה אשר לא תאכל היינו שטרפה יכולה לחיות ואסורה משום טרפה, וצ"ע.

דף מב ע"ב

פא. בגמ' אלא לתנא דבי ר' ישמעאל דאמר י"ח טרפות ותו ליכא והא איכא בהמה שנחתכה רגליה מן הארכובה ולמעלה טרפה סבר לה כר' שמעון בן אלעזר דאמר יכולה היא ליכוות ולחיות למאן קאמר לתנא דבי ר' ישמעאל תנא דבי ר' ישמעאל טרפה חיה סבירא ליה אלא סבר לה כרשב"א דאמר כשרה היא. היינו דבאמת תנא דבי ר' ישמעאל סבר כר' שמעון בן אלעזר דכשרה בכהאי גוונא שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה, דממילא לכך אינה נמנית בין הי"ח טרפות, רק דחיות ולתנא דבי ר' ישמעאל

טרפה חיה גם היא טרפה, לכך תירצו דלאו מטעמיה דר' שמעון בן אלעזר סבירא ליה דכשרה, אלא טעם אחר אית ליה. אבל באמת קשה מה הוא באמת טעמו של תנא דבי ר' ישמעאל דכשרה, דהרי לדעתו מסתבר טפי לומר איפכא שתהא טרפה, דהרי איכא כאן שיטת ת"ק דסבר דאינה יכולה לחיות, משמע דטרפה קשה הוא עד כדי כך שיש למ"ד שאינה יכולה לחיות, דממילא למ"ד טרפה חיה טרפה הוה, כ"ש שטרפה שיש צד לומר בה דאינה יכולה לחיות שתהא נחשבת לטרפה, דהרי אפי' אם יכולה לחיות, לתנא דבי ר' ישמעאל עדיין יש לומר דטרפה הוה. ואולי יש לומר דאדרבה דווקא לתנא דבי ר' ישמעאל ניהא למימר דאין זו מי"ח טרפות, והוא סבר דזו לא ניתנה למשה בסיני למימר דטרפה היא, והיינו דחיות ולדעתו אין הטרפות תלויה באם יכולה לחיות, ממילא אין כלל נפק"מ אם יש בה צד לומר שלא תחיה או שתיכוה ותחיה, דאין

טז

ביאורים

מסכת חולין

והערות

הדבר תלוי בזה כלל, והאמת כפי
שקיבל הוא מרבותיו דזו אינה
מהי"ח טרפות שניתנו למשה
בסיני. אבל באמת למעשה לקמן
תירצו בגמ' דגם לר' ישמעאל

נחתכו רגליה כן מי"ח טרפות
היא, ושלדעתו כן ניתנה למשה
בסיני, וכפי שאמרו שם אלא הנך
תרתני דאפקת לא תיפוק.